

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl. 1/2 an
3 fl. 1/2 an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2 an
9 frcs., 1/4 an
4 frcs. 50 cm.
Fiecare apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Foie bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.
Tot ce privesce foie
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
in
Blaș.

Anul V.

Blaș 27 Iuliu 1895.

Numărul 30.

Gvernul și gimnasiul nostru.

Cetitorii nostri cunosc necasurile, e în timpul din urmă s'au năpăstuit asupra gimnasiului nostru din Blaș. Ieii, că pentru o inscripție, a cărei armină pot fi excepționați din punct de vedere creștinesc, dar din punct de vedere politic nici decât, și care a fost pusă în fruntea tabloului de fotografii a studenților maturisanți din est-an, fără ca cineva să fie reflectat la cuprinsul ei, ministrul de culte și instrucțiunea publică a ordonat cercetare în contra studenților maturisanți și în contra profesorului de clasă Ciriac B. Groze.

Încă nici nu s'a terminat afacerea acésta, și étă un nou ordin al ministrului de culte și instrucțiunea publică dispune, ca cercetarea disciplinară pornită în contra profesorului Groze să fie estinsă asupra întregului corp profesoresc dela gimnasiu.

Atât afacerea cu studenții maturisanți, cât și cea a profesorilor dela gimnasiu e pendentă. Tocmai de aceea a ne amesteca în espunerea detaliurilor, pe cum și a vederilor noastre, este nu numai neoportun, ci chiar periculos pentru desnodarea fericită a lucrului.

Avem în fruntea bisericii noastre un Cap ilustru și un Consistoriu, compus din omeni, cărora deopotrivă le zace la inimă binele bisericii și a némului nostru. Ei deopotrivă sunt răspunzători înaintea lui Dumnezeu, a generației prezente și

a celei următoare pentru toți pașii, cei vor întreprinde între așa de grele jurstări.

A preocupa decă ori a influința hotărârile lor, este și necuviincios și nepolitic. Și noi nu putem să nu reprobăm la acest loc procedeul tuturor acelora, cari nu știu ține margini în tractarea cestiunilor acestora, ci trag clopotul cel mare și prin asta prejudecă desnodării liniștite a cestiunii.

Nu voim să dăcem prin asta, că presa noastră nu are dreptul de a se ocupa de cestiunea acésta. Din contră părerea noastră e, că presa are chiar datorința, să țină publicul nostru în curent cu afacerea întregă, întru cât se pôte face acésta fără a trece marginile impuse prin gravitatea situațiunii și prin însemnătatea intereselor de sub cestiune. Pentru că în sfârșit gimnasiul din Blaș este o scumpă comoră a arhidiecesei, a provinciei mitropolitane și a némului românesc întreg.

Tocmai considerarea acésta ne îndemnă și pe noi, ca din incidentul celei mai nouă ordinațiuni ministeriale să spunem și noi ceva despre afacerea acésta.

Înainte de tôte trebuie să bată la ochi forțarea aceea și lipsa de procedură logică, ce o dovedește ministrul în afacerea acésta. Când era vorbă de studenții maturisanți, ministrul a dispus, să se facă investigație în contra studenților și a profesorului Groze prin corpul profesoral. Acum vine ministrul,

și investigația ordonată în contra profesorului Groze o estinde asupra întregului corp profesoresc, fiind că o parte a studenților cu ocaziunea intrării în Blaș a Preasfințitului nostru Mitropolit ar fi cântat „Deșteptă-te Române“ și „Doina lui Lucaciū“.

Două anomalii se află în procedura acésta. Una e chiar absurditate. Anume din dispoziția cea mai nouă a ministrului ar urma, ca corpul profesoresc să facă cercetare asupra sa. A doua anomalie este, că ministrul estinde o cercetare pornită pentru un lucru asupra unui alt lucru de totului tot deosebit de cel dintâiu atât prin timpul, în care s'a întâmplat, cât și prin natura sa.

Se vede mai departe din procedura domnului ministru, că cercă anume ocaziuni pentru a puté apăsa gimnasiul din Blaș și eventual pentru a-l închide.

E adevărat probabil, că domnul comisar ministerial esmis în cauza studenților maturisanți va fi raportat stăpânului său, că din tótă investigația n'a rezultat nimic culpabil. Trebuia decă aflat ceva incident nou, fie chiar și născocit, cum de fapt e, pentru a mai da un ghiold gimnasiului din Blaș.

În sfârșit procedura ministrului pare a dovedi, că totul este îndreptat în mare parte în contra Capului mitropoliei și arhidiecesei noastre. S'a pus împotriva voinței lor. Acum voesc, să-l plece și să-l compromită.

Dumnezeu e cu noi!

Feuilleton.

Sclăvia la Elinii și Romanii cel vechi.

(După Döllinger «Heidenthum und Judenthum».)
(Continuare.)

Romanii diceau: Câți sclavi, atâția inimi. „Ei nu ne sunt inimici, ci noi ni-l facem inimici“, răspunde Seneca și spune apoi metoda, cu care Romanii și-i făceau inimici: „Nefericitul sclav (în ființa de față a stăpânului) n'are voie, să mișce buzele, nici chiar pentru a grăi. Cu ajutorul toăgului se împedecă ori ce șoptire; chiar și lucruri, cari le fac sclavii preste voea lor, tușirea, strănutarea, sughitarea se pedepsesc cu bătăi. Cu pedepsă grea se pedepsesc ori ce sunet, care turbură tăcerea. Tótă noaptea staă ei trezi și muți. — Noi abuzăm de ei nu ca de omeni, ci ca de animale de povară.“¹⁾

De ôrece arare ori se sevârșia vre o crimă fără de ajutorul ori de scirea sclavilor, stăpânii aveau de multe ori motiv urgent spre a delătura ori a ucide astfel de măr-

turii primejdiöse. Cicero amintesc un cas, în care un sclav a fost restignit, numai după ce i-s'a tăiat mai întâiu limba, pentru ca el să nu pôta da de gol pe stăpână-sa.¹⁾ Marțial amintesc alt cas, în care stăpânul a tăiat sclavului său limba și apoi a dis, că alții au făcut-o.²⁾ Dacă un sclav ucidea pe domnul casei, trebuiau să móră toți sclavii, cari locuia sub același coperiș. Așa au fost ucis odată pe timpul lui Nero 400 de sclavi, pentru că ei nu împedecaseră uciderea stăpânului lor.³⁾ S'au dat casuri, că stăpânii dispuneau, să se taie sclavilor săi brațele, ori să se dea sclavii de mâncare murenelor în lacul de pesci.⁴⁾ Același August, care scăpase de mórtea acésta pe un sclav al lui Vediū Pollio, mai târziu totuși a dispus, ca Eros ispravnicul lui să se răstignescă de catargul unei năi, pentru că a fript și a mâncat o pitpălăcă, carea era dresată la luptă de animale și învinsese de mai multe ori.⁵⁾

Neguțatoriul, care a cumpărat sclavii în lagéru Romanilor învingători ori dela

¹⁾ Cic. pro Cluent. 66.

²⁾ Epigr. 2, 82.

³⁾ Tac. 14, 42—45.

⁴⁾ Sen. de ira. 3, 40.

⁵⁾ Plut. Apophth. VI, 773.

piraiți ori și acasă dela proprietarii de sclavi, li oferia de vânzare pe nisce schele de lemn. De grumazii fiesce căruî sclav atirna acolo o tablă, pe care sta scris, dacă sclavul este sănătos și fără de delict din sclăvia lui de până acum. În tabernele neguțatoriilor de sclavi, în cari se găsiu sclavii cei mai frumoși, bărbați și femei, ei la dorința cumpărătorului aveau să se desbrace.¹⁾ Sclavii cei mai mulți viniau din Siria, Lidia, Caria, Misia, Frigia, cei mai puternici din Capadocia. Pe ce cale ajungeau omenii aceștia în sclăvie, o arată următorul cas: Când Mariū din mandatul senatului a provocat pe Nicomede regele Bitiniei, să trimită contingentul său de ôste auxiliară, acesta a răspuns, că nu mai are supuși apti pentru servițiul militar, de ôrece arendatori romanii de vămii i-au făcut aproape pe toți sclavi și i-au trimis în provinciile romane.²⁾ Sclavii dintre Galii și Germanii se folosiau mai ales la lucrul câmpului. De altmintea ori care se născă dintr'o sclavă, era sclav după nascere. El era proprietatea stăpânului mamei sale, și nu se mai întreba, cine îi este tată. Așa se întâmpla de multe ori, că un frate era sclavul frate-său.

¹⁾ Suet. Octav. 69; Pers. 6, 77 sq.; Mart. 9, 60.

²⁾ Diod. Fragm. 36, 3, 1.

¹⁾ Sen. ep. 47.

Causa noastră dreaptă este. Gimnasiul nostru a crescut totdeauna tineri devotați patriei și regelui, dar în același timp și devotați, și încă în egală măsură, nemului lor. Renegații și trădătorii nu sunt din școala Blașului. Și de aceștia le-ar trebui stăpânilor noștri. Inse lui Dumnezeu nu-i trebuiesc renegați și trădători. Er noi ascultăm mai virtos de Dumnezeu decât de omeni.

Guvernul poate să facă ori ce. Are puterea în mână. Dar să scie, că auctoritatea noastră superioară este gata a-și împlini toate obligămintele, ce le are față de legile și constituțiunea țării, nici decât inse nu va face de dragul unui ministru efemer vre o concesiune cât de mică, care să fie în opoziție cu interesul bisericii și al nemului nostru.

Er ceea ce privesce pe profesori, îl putem asigura pe dl ministru, că toți sunt conșcii de chemarea lor și că mai bucuroși vor umbla la cersit, decât să tradeze cea mai scumpă comoră a bisericii noastre și a nemului românesc: *gimnasiul din Blaș!*

Învățătorii catolici și matriculele de stat. — Este bine cunoscut, că toate reformele bisericesci lovesc în drepturile bisericii catolice, din care cauză clerul și poporul catolic fără de a veni în conflict cu conștiința sa nu poate să ia parte activă la executarea lor luând asupra-și vre un oficiu împreună cu această executare. Fiindcă lipsesce personalul de lipsă la executarea legilor celor nouă, și mai ales pentru oficiul de conducători ai matriculelor de stat nu se află destui indiviți apti pe la sate, după ce preoții nu pot primi atare oficiu, era notarii comunali și cercuții și altcum sunt destul de încărcăți cu lucru, s'a ventilat cestiunea, că ore nu ar pute funcționa docenții și ca conducători de matricule? Învățătorii reformați pot primi această funcțiune, căci nouăle legi nu vatemă dogmele reformate. Altcum stă inse lucrul cu învățătorii confesionali catolici. Ei sunt

în serviciul bisericii jignite în credință și în drepturile sale, deci nu pot lua asupra-și atare oficiu fără concesiunea expresă a auctorităților bisericesci. Ca să pôtă da atare concesiune auctoritățile bisericesci catolice, — pe cum scrie „Pesti Hirlap“, — primatele dela Strigon a recurs la Roma propunând, ca și învățătorii catolici să pôtă fi aplicați ca conducători de matricule de stat. Congregația incușiunii ar fi aprobat propunerea primatului avisându-l despre acesta prin scripta din 16 Maiă. Dară pe cum e informată numita fœ, hotărîrea congregațiunii a cassat-o Papa și Rampolla.

Așa espune lucrul organul magiar al francmasonilor. „M. All.“ la început a susținut, că tot lucrul cu propunerea primatului la Roma este o scire senzațională, de cari sciri publică destule diarele mai virtos în sezonul de față. Acum inse și „M. All.“ este informat din loc, ce merită credință necondiționată, că:

„Conferința episcopescă pertractând cestiunea, că ore pôte-se permite învățătorilor catolici primirea oficiului de conducători ai matriculelor de stat, unanim a hotărît, că acesta nu o permite nici legea școlară nici conștiința.

„Față de această hotărîre unanimă guvernul folosindu-se de cardinalul pimate s'a adresat la Roma, și acolo cogregațiunea episcopilor și a ordurilor religioase în adevăr a conces, ca pe lângă anumite cautele învățătorii să pôtă primi conducerea matriculelor de stat. Causa la acesta a fost, că nu s'a înaintat congregațiunii datele neapărat de lipsă pentru judecarea causei. Se pôte dice, că s'a înaintat congregațiunii un raport falsificat ori domol dîcînd, mistificat.

„Primatele îndată a încunoscîntat guvernul despre hotărîrea congregațiunii și a trimis-o și episcopilor diecesani ca inviațiune cu totul secretă spre us privat.

„Corêspunde deplin adevărului, că congregațiunea a fost făcută atentă cu privire la rătécirea sa, și i-s'a pus la dispoziție datele necesare. Ori cine a făcut-o acesta, a făcut bine: prin ea a mântuit de un mare

scandal pe catolicii ungari guvernăți în un mod așa de nefericit.

„În consecință e adevărat și aceea, că Curia a interdis cardinalului-primat publicarea hotărîrii aduse pe basa actelor neesacte, și el de nouă a încunoscîntat auctoritățile bisericesci despre nouă hotărîre.

„Aceste sunt acte apartinătoare de guvernarea internă a bisericii, cari numai prin o indiscrețiune de tot curioasă au putut ajunge la cunoscînta lui „Pesti Hirlap“.

Acusa, ce o ridică „M. All.“ împotriva înaltului prelat din Strigon, este foarte gravă. Chiar pentru aceea noi o publicăm sub rezervă.

Archiepiscopul Walsh. — Pe cum am anunțat deja, arhiepiscopul irlandez Walsh nemijlocit înainte de alegerile pentru parlamentul în Londra a dispus, ca în toate bisericile catolice din Irlanda să se cetescă o epistolă pastorală, în care dînsul osfndesce desbinarea Irlandezilor și mai ales pe cea a bărbaților lor de stat și de odată îndemnă pe Irlandezii catolici la concordie în interesul lor politic-național. Asta s'a întimplat în Britania cea protestantă, carea pe cum știut este, trăsesc în dușmănie seculară cu Irlandezii catolici. Și totuși nu-i trece nici unui bărbat de stat englez protestant nici prin gând, să se supere asupra acestei epistole pastorale. Angiezii nu sunt adecă dirigați de o clică jidano-magiară radicală, francmasonă intolerantă. De altmintrea lui Tisza Kálmán i-a fost iertat, ca înainte de asta cu câteva luni să dea în public pastorilor calvinesci instrucțiunea, ca ei pentru cauza protestantă să nu lucre numai de pe amvon, ci „să pëtrundă până la vetrele familiare“. Protestantilor li-se iertă toate. Dar când s'a ivit cestiunea, ca episcopatul catolic din Ungaria în fața executării legilor bisericesci-politice să dea clerului și poporului instrucție prin o epistolă pastorală colectivă, atunci „Pester Lloyd“ a dat episcopatului de scire, că să bage de samă, ce face, și să-și aducă aminte de aceea, că are încă mult de perdut.

Jidani dela „Pester Lloyd“ sigur au în-

La cei bogați un sclav avea să sevrășescă numai un fel de lucru, ba pentru firesce care lucru erau mai mulți sclavi. Bogații aveau atrienses pentru atriul casei, cubicularii pentru odăea de durmit, secretarii pentru epistole, lectores, introductores, nomenclatores, dispensatores sau ispravnicii, sclavi pentru scaldă, bucătarii, degustatores, tabellarii sau purtătorii de epistole, purtătorii de lectică, cocși, păzitorii de ușe, cari zăceau legați cu lanț ca câinii ș. a. m. d. Stăpâna casei avea în alaiul său proprii sclavi și sclave, și numai pentru sclavii din cetate erau mai multe de o sută și douăzeci de oficii. Mulți dintre sclavi nu-și vedură nici odată stăpânul. ¹⁾ Mulți stăpâni trebuiau să-și țină un sclav, numai pentru ca acesta în cas de lipsă să-i spună numele cutărui ori cutărui sclav. Erau și silențiarii, cari aveau să impună cetei celorlalți sclavi tăcere și ordine. ²⁾ Au fost Romani bogați, cari avură și 10—20,000 de sclavi. Aceștia firesce că erau mare parte lucrători de pămînt. ³⁾ Cras a avut atăția sclavi, cât numai arhitectii și bărdașii lui erau preste 500. Scaur a avut preste 4000 de sclavi de oraș și sigur cel puțin tot pe atăția la țară

¹⁾ Petron. 37.

²⁾ Senec. ep. 47; Fabretti Inscr. p. 207; Sallust. de gub. 4, 3.

³⁾ Senec. de vit. beat. 17; Plin. H. N. 33, 1.

la lucrul câmpului. Pe timpul lui August un libertin a avut 4116 sclavi. A avut mulți sclavi era unul dintre semnele cele mai de frunte ale bogăției. De aceea sclavii formați o parte din zestrea miresei. O lege a lui August intenționa restrîngerea liberărilor de sclavi prin testament; ea opria pe stăpân a libera mai mulți de partea a cincina a sclavilor și statoria ca maxim pentru liberări de acestea o sută de sclavi. Așa dară stăpâni cu câte 500 de sclavi erau destul de deși. De minim pentru un om cu stare Horatiu pare a fi privit numărul de zece sclavi. Pretorul Tului venise dela vila sa la Roma numai cu cinci sclavi, și acesta Horatiu o privi de lucru necuviincios. ¹⁾ Mulți sclavi de rang mai înalt aveau erași sclavii săi proprii ori aveau vicesclavi, vicarii.

Intocmai ca și în Elada, așa și în Roma fasiunea unui sclav înainte judecătoriei nu se privia de dovadă, dacă ea nu s'a făcut în urma torturării, numai că în Roma sclavul nu putea să pëtrască pe stăpânul său nici să fasiozeze împotriva lui. Esecțiunile dela regula asta erau puține. Dimpotrivă sclavii se torturau pentru a stôrce dintr'înșii o fasioze favorabilă pentru stăpânii lor. Se torturau mai departe sclavii pentru a stôrce dintr'înșii fasioze împotriva unui acusat, care

nu le era stăpân. ¹⁾ Dacă era vorba de un delict al sclavului, firesce că el trebuia să trecă prin tortură. ²⁾ Dar pe timpul împăraților sclavii de multe ori se torturau, pentru ca să mărturisescă împotriva stăpânului lor. ³⁾

Înzădar vei cerea în dreptul roman pentru sclavi de pe timpul republicii și de pe al împăraților celor dintăiu hotărîri mai umane. Și sfășiarea familiilor de sclavi atrăna dela placul neguțătorilor și stăpânului de sclavi: ei puteau să despărțescă pe soț de soție, mama de prunci, și să-i vîndă în altă cetate. Sclavia din punct de vedere juridic avea să se asemene cu mórtea, ⁴⁾ — sclavii după dreptul civil aveau să se privescă de neesistenți, ⁵⁾ — un stăpân pe baza unui contract închiat cu un sclav nu se obliga la nimica, ⁶⁾ — nici un sclav nu putea să pëtrască pe stăpânul său înainte judecătoriei, ⁷⁾ — sclavii nu comiteau adulterii, și cu ei nu se comitea adulterii, ⁸⁾ — tot, ce câștiga sclavul, era al stăpânului lui, — era iertat a sili o sclavă la faptă urtă și în contra voii ei, ⁹⁾ —

¹⁾ Tac. Ann. 3, 67; Paull. 5, 16, 2 sq.

²⁾ Paull. 5, 16, 1; Cod. h. t. 15.

³⁾ Wassersleben, de quaest. per torment. ap. Rom. Berol. 1837. p. 18 sq.; p. 35; p. 78 sq.

⁴⁾ Dig. 35, 1, 50.

⁵⁾ Dig. 50, 17, 82.

⁶⁾ Cod. 2, 14, 13.

⁷⁾ Dig. 5, 1, 53.

⁸⁾ Dig. 48, 5, 6.

⁹⁾ Senec. controv. 5, 33.

¹⁾ Sat. 1, 3, 12; 1, 6, 107 sq.

teles aci în rîndul cel dintîi confiscarea averilor bisericesci. Averile acestea sigur sînt fost cîştigate pe cale mai drăpă şi se folosesc spre scopuri mai bune decît averile Jidanilor, şi totuşi ce ar păţi acea lă creştină, carea ar cuteza, să ameninţe pe Jidanii aşa, pe cum ameninţă Jidanii pe catolici? Numai cît nu se află lă catolică, carea să ameninţe cu răpire hotescă. Aşa ceva pōte să facă numai foî influinţate de Jidanii.

Sperăm înse, că episcopatul catolic al Ungariei nu se va lăsa a fi intimidat prin ameninţări de acestea. Clerului înalt din Ungaria încă i-se pot aplica fōrte bine cuvintele, cari le-a rostit deunăđi nu fără temei Negri în senatul italian, că „Papatul nici odată nu a fost aşa de puternic ca acum, şi anume chiar pentru că Italia l-a adus în o poziţie, în care el apare ca jertfă, în o poziţie, carea e potrivită spre a-i potenţa puterea spirituală“.

Omenie liberală. — „Nemzet“, organul aceluia-şi guvern, care a inscenat scandalurile electorale din Nyitra şi confiscă pretutindenea dreptul electoral al opoziţionalilor şi mai ales al catolicilor, îşi însuşeşte acum un punct din programul partidului popular şi se face, ca şi cum ar dori realizarea acestui punct. „Nemzet“ doreşte de o cam dată cel puţin egalarea censului din Transilvania cu cel din Ungaria şi o împărţire mai egală a cercurilor electorale. Dar apoi îndată adaugă următoarea mărturisire interesantă:

„Întrebarea e, dacă o reformă ori alta ar fi stricăcioasă intereselor noastre naţionale, dacă anume parlamentul unguresc şi-ar perde caracterul aşa dîcînd exclusiv magiar, şi elementele naţionalităţilor ar forma o fractură puternică a lui? Noi suntem mari prietini ai dreptăţii şi cunoaştem axioma Romanilor: „Justitia regnorum fundamentum.“ Dar noi scim şi aceea, că justiţia la Romani juca rola cea mai neînsemnată în provincie, şi că nici un stat nu a fost aşa de violent, viclén, nemilos şi nimicitoriu de poporē ca statul roman. Nouē nici de cum nu ne-ar impune,

dacă ōre cineva ar susţine, că stăpînia rasei, dacă ea îşi are răddcina în nedreptate, nu pōte să dănuescă mult. Noi mărturisim, că dacă interesul rasei magiare ar pretinde susţinerea stării de astăđi, noi am fi pentru susţinerea ei şi am fluera pe înţelepciunea abstractă. Dacă întrebarea s'ar pune aşa, că rasa noastră să renunţe la rola politică conducătoare ori să susţină bazele nedrepte ale egemoniei sale, atunci noi am pretinde cea din urmă.“

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Reforme bisericesci şi acum predominază situaţiunea politică în patria noastră. Încă nici una nu s'a pus în praxă, şi guvernul şi simte, că ele nu sunt practice, ci au lipsă de modificări şi corecturi. Aşa § 137 al articolului de lege XXXI din 1894 (legea despre dreptul matrimonial) dispune espres, că actele acelor procese matrimoniale, cari nu vor fi pertractate şi finalizate de tribunalele bisericesci până la intrarea legii în vîgōre, adecă până la 1 Oct., să fie străpuse tribunalelor civile. Guvernul a dat şi o ordinaţiune în privinţa acēsta. Prevēdînd guvernul, că tribunalele matrimoniale bisericesci nu vor asculta de ordinaţiune, spre a evita conflicte nouē cu auctorităţile eclesiastice declară prin semioficiosul „Pester Lloyd“, că la dorinţa părţilor litigante judecătōriile civile vor incepe da capo cu investigarea şi pertractarea acestor procese. Adecă guvernul recunoşce, că § 137 nu este esecutabil, şi codificarea dispoziţiei cuprinse în el era superfluă. Sperăm, că dōră se vor convinge, că superflue sunt şi alte dispoziţii, prin ce se conturbă armonia dintre biserică şi stat.

Roma.

„Osservatore Romano“ publică o scrisōre a Papei cātră episcopatul Bel-

giei, în care invită pe episcopi, să convocē un congres spre a delibera asupra mijlōcelor de a restatori armonia între catolici. Scrisōrea Sfinţiei Sale se închie cu un apel, prin care catolicii sunt recercaţi a se opune cu energie teoriilor perverse ale socialismului, carele luptă în contra statului şi a bisericii confundând dreptul divin cu cel uman.

Se anunţă, că Papa Leo XIII a încredinţat pe misionarii francezi ai congregaţiunii „Adormirii P. C. V. Maria“, să administreze parochiile şi şcolele gr. catolice din Stambul şi Hadikjōi (în Constantinopol). În şcole se vor propune şi studiile gimnasiale. Mai departe Vaticanul va sprijini comitetul francez, ce s'a constituit spre a funda în Constantinopol un institut teologic mai înalt pentru cualificarea preoţimii de rital grecesc.

Franţa.

Ministrul-preşedinte a călătorit în ōilele trecute la S. Pol spre a fi de faţă la solemnitatea deschiderii noului gimnasiu. La primire parochul local a salutut pe ministru şi în numele credincioşilor l-a rugat, să asigure libertatea de cosciinţă, căci prin acēsta va face mare folos patriei. Ministrul în rēspuns ce e drept a accentuat, că guvernul respectēză libertatea de cosciinţă a cetăţenilor. Cele ce se petrec ađi în Franţa înse il desmint pe dl Ribot.

Diarul parisian „Verité“ comunică o epistolă deschisă cātră arhiepiscopul de Paris şi cātră cel din Reims recercāndu-i, să începă lupta în contra statului pentru taxarea nedreptă a ordurilor religiose. Altcum episcopatul francez nici până acum nu a stat în neactivitate faţă de acea taxare, ci cu energie a protestat în contra ei.

Revistă politică.

Afaceri interne.

„Tribuna“ publică în nrul de Mercuri un comunicat, prin care pe 10 Aug. se convocă la Budapesta congresul naţionalităţilor din Ungaria spre a statori un program de acţiune politică legală, ca astfel Romāni, Slovaci şi Sērbii cu puteri unite să lupte spre a deveni în patrie acel factor impunētoriu, ale cărui drepte pretensiuni nici un moment nu pot fi nesocotite. Comunicatul e subscris de Vasile Mangra şi Dr. St. Petrovici din partea Romānilor, Paul Mudron şi Samo Daxner ca delegaţi din partea Slovacilor, Dr. Emil Gavrilă şi Nicola Ioximovici din partea Sērbilor. Comunicatul cuprinde rezultatul unei serii de consultări începute în 1893 şi terminate în 21 Iuliu 1895. Fiecare partid are să trimită la congres cel puţin 16 delegaţi. Trebuie să recunoaştem, că o acţiune politică comună, energică şi bine condusă ar avē rezultate favorabile naţionalităţilor. Numai cît nu prea sunt prospecte pentru o atare acţiune.

Aprōpe întregă presa magiară opoziţională acuşă guvernul pentru abuserile comise la conscrierea alegētorilor dietali. În cercurile, unde staū rēu guvernamentalii, jumătate din alegētorii opoziţionali

acestea erau principii de ale dreptului roman pentru sclavi. Încă şi pe timpul împēraţilor se întmpla, de stăpāni pe sclavii cei bolnavi şi slăbiţi de bătrāneţe, cari au ajuns, să le fie o povară, îi espuneau pe insula Tibrului, pentru ca ei acolo să pēră de fōme. Împēraţii opriră mai tārđiu lucrul acesta. Împēratul Claudiu a hotărît, ca sclavul, pe care stăpānul sēu l-a alungat din cauza morbului, să fie libēr. 1) Adevērat că din hotărîrea asta în casurile cele mai multe sclavul nu avea nici un folos, căci ce să şi fie făcut bolnavul şi miserul cu darul libertăţii? Ospitaluri nu esistaū. Afară de aceea ne mai spune Vegetiu, că stăpāni vindeau astfel de sclavi pentru un preţ de batjocură, mai ieftin decît vitele de jug. Singura urmă despre scutul, ce i-se da sclavului în timpuri mai vechi, a fost aceea, că pe cānd censura avea încă însemnatate ca tribunal de moravuri, censorul pedepsia pe stăpānul acela, care maltracta pe sclavii sēi ori îi lăsa, să pēră de fōme. 2)

Pe timpul împēraţilor adevērat că sōrtea sclavilor de o parte s'a înăsprit prin aceea, că tortura se aplica mai des ca mai înainte, şi că sclavii se supuneau torturii şi pentru a se stōrce din ei o fasiune nefavorabilă pentru stăpāni lor. Dar de altă parte s'au introdus şi imblāndiri esenţiale. Până cānd Romanii îşi făceau ei înşi-şi legile, lor nu

le-a trecut nici prin gānd, să mărginescā în ōre care chip atotputinţa stăpānilor preste sclavi. 1) Numai după ce au început ei a-şi primi legile de-a gata dela împēraţii sēi, numai după aceea a apărut o Lex Petronia, carea opria a vinde sclavi fără de concesiune din partea judecătōriei, pentru ca ei să se lupte cu animalele sēlbaticē. 2) După aceea s'a oprit a ucide ori a castra sclavi. 3) Prefectul cetăţii putea să purcēdă împotriva stăpānilor, dacă ei tractau în chip crudel cu sclavii sēi ori din avaritē îi lăsau să pēră de fōme. 4) S'au statorit acum şi asiluri pe sama sclavilor. Sclavul, care dinaintea crudimii stăpānului sēu scāpa la un asil, se vindea pe cale oficiōsă altui stăpān. Deja August şi Tiberiu au dispus visitări de ale ergastulelor, în cari une oria se tīriaū şi ōmeni liberi şi se siliaū la lucru asemenea sclavilor. 5) Adrian, care dintre imperaţi preste tot a făcut mai mult pentru domolirea sclăviei, între altele a desfinţat ergastulele. 6) Dar ele totuşi au rēmas în us şi după aceea în mai multe locuri.

(Va urma.)

1) Dig. 50, 17, 32.

2) Dig. 48, 8, 11.

3) Spart. Hadr. 18; Suet. Domit. 7.

4) Senec. de benef. 3, 22.

5) Suet. Oct. 32; Tib. 8.

6) Spart. Hadr. 18.

1) Suet. Claud. 25.

2) Dionys. frag. 20, 1. ed. Mai.

sunt omiși din conspectele electorale sub diverse preteste. Alte guverne se folosiau de abuzuri la alegeri: guvernul actual e mai prevădător, organele lui fără mulți scrupuli lasă afară din conspecte pe alegătorii, despre cari cred, că le-ar face necas. Foile opoziționale toate strigă asupra guvernului volnic, dar de aceea nu-și aduc aminte, că și opoziționalii au conlucrat întru a zădărnici dreptul electoral al Românilor din Ardél.

Austria.

Parlamentul a votat în ședința din 20 a c. și în a treia cetire budgetul anului 1895. La votarea nominală au fost pentru budget deputații poloni, conservativii, Slovenii, Tirolezii de sud și partea cea mai mare a stângii unite germane, cu totul 185 de voturi; în contra lui au fost Cehii tineri, Germanii naționaliști, creștinii sociali, câțiva membri de ai stângii unite germane și unii deputați, cari stau afară de partide. Când a votat membrul clubului polon rabinul Dr. Bloch, antisemitul Schneider a protestat afirmând, că rabin Bloch și-ar fi câștigat mandatul prin înșelăciune, fiind pe masa camerii actele despre acesta. Schneider a fost provocat prin președinte la ordine.

Clubul liberal german e în descompunere. În ședința din 18 a c. a clubului Hallvich a făcut grave imputări lui Russ, că a folosit ministerul lui Plener spre a se face tiranul clubului. Dizolvarea partidului, retragerea lui Plener și a lui Petz numai lui Russ sunt de a se ascrie. Russ în răspunsul său a afirmat, că Hallvich prin unele foii liberale germane a intrigat în contra lui Plener și a lui Wurmbrandt. Închiderea ședinței a împedat desvoltarea scandalului.

Bulgaria.

Se pare, că tinărul stat, care n'a scuturat încă deplin jugul musulman, își folosește libertatea câștigată spre propria nimicire, căci stările, ce domnesc aici în Bulgaria, numai la anarhie și nimicire pot duce. La înmormintarea lui Stambulov întâmplată Sâmbătă după amiază inimiții defunctului au înscenat demonstrațiunii și scandale, a căror urmări nu se pot încă prevedea. La înmormintare au fost de față mai multe deputațiuni și reprezentanții tuturor puterilor. Deputațiunea din Varna a jurat, că va răsbuna uciderea lui Stambulov. Cununi s'au trimis preste 300, între cari câte una dela Monarchul nostru, regina Angliei și regele României. Ajungând conductul la locul, unde s'a comis atentatul asupra lui Stambulov, Petcov a început un discurs, dară o cetă intrarmată a produs prin descărcare de revolvere o panică grozavă. Stambuloviștii și consulii străini au fost atacați formal cu ciomege și pumnale fiind unii din ei greu răniți, erau soțiile lor insultate. Cununile au fost sfirticate și împrăștiate. De aici înainte servitorii consulatelor mergeau pe lângă domniilor lor cu revolverele în mână. Înaintea catedralei s'a produs o nouă panică. Copiii puși, să ducă cununile, voiau, să le adune de pe stradă; o parte a publicului le ajuta, erau alta îi împedea. Servițiul funebral în catedrală a

fost de tot scurt. În cimiteriul o mulțime de popor era la mormintul lui Panița, care pentru o conjurațiune făcută în contra prințului Ferdinand a fost osîndit la mörte, pe când era Stambulov ministru. Mulțimea demonstra în contra lui Stambulov strigând: „Jos cu Austriacii! Jos cu Șvabii! Jos cu consulii, complicii lui Stambulov!“ Dintre consulii numai cel al României și cel al Sârbiei au însoțit sicriul până la mormint. Despre acești doi consulii se anunță, că mulțimea i-a aruncat la pământ și i-a călcat cu picioarele. Sicriul s'a depus în mormint fără serviț funebral și fără cuvântările proiectate. Reprezentanții puterilor au remonstrat la guvern pentru insultele suferite.

Antipatia față de Ferdinand, care petrece la băi în Karlsbad, cresce foarte, și chiar și o parte a armatei s'a înstrăinat de el. În Tirnova, Varna și Filipopol s'au lipit placate cu inscripția: „Principele Șvab trebuie alungat din țară!“ Cu deosebire e îndreptată ura rusofililor în contra Magiarilor și a diariștilor jidano-magiari din Budapesta, a căror prietin spun, că ar fi fost Stambulov. Între cetățenii din Sofia un comitet a început colectă pentru monumentul generalului austriac Haynau, care în 1849 a tăiat mulți Magiari.

Prințul Ferdinand, a cărui condolență și cunună mortuară a respins-o cu indignațiune familia lui Stambulov, este deja usat. Totă presa europeană este în contra lui. Între diplomații încă e lățită credința, că el nu este apt pentru corona, la care aspiră, din care cauză nici nu va fi recunoscut nici când de puterile europene. Rusofilii sunt aplicați a-și alege un principe pe placul Rusiei cu eschiderea lui Ferdinand și a micului său fiu Boris.

Ca suspectii cu asasinarea lui Stambulov sunt arestați Gheorghiev și Tufekiev. Un asasin cu numele Halev s'a refugiat. Auctoritățile sunt inculpate, că nu desvöltă energia cuvenită spre a prinde și pedepsi pe asasini. Guvernul prin organele sale voesce a face lumea, să credă, că asasinarea a fost numai o răsbunare privată pentru condamnarea maiorului Panița și nu a fost omor politic.

Foile jidano-magiare din Budapesta strigă, că guvernul și ministrul afacerilor externe ce face pentru pedepsirea insultele aruncate de Bulgari asupra Magiarilor? S'a colportat deja și scirea, că două corpuri de armată austro-ungară au început a se mobiliza.

„Vaterland“ pare a avea dreptate a conchide din insultele acelea, că reprezentarea Ungariei prin Jidani unguresci pe peninsula balcanică nu e chiar priinciosă. Vor avea și Bulgarii rusofilii cuvinte de a susține prin placat, că mörtea lui Stambulov o deplâng numai Jidani, începând dela „Kölnische Zeitung“ și până jos la „Pester Lloyd“.

Sârbia.

Scupecina a primit proiectul de lege referitor la conversiuni, prin care crede guvernul sârbesc a regula finanțele țării. Lunii s'a închis prin rescript regal sesiunea estraordinară. După închiderea

sesiunii a fost mare recepțiune la conac. Regele și-a exprimat față de deputații bucuria pentru votarea budgetului. În 15 Aug. regele va călători în străinătate, unde va petrece cam două luni.

Macedonia.

Frecările dintre armata turcescă și bandele de insurgenți în loc de a se liniști ieau dimensiuni tot mai mari. Turcii au trimis la fața locului 6000—7000 de soldați, cari înse nu sunt de ajuns pentru suprimarea revoluțiunii. Insurgenții primesc în continuu ajutoare din Bulgaria. Mai mulți ofițeri dimisionând din armata bulgară au trecut la insurgenți, pe cari îi organizează milităresce. La întervenirea puterilor europene Bulgaria a trimis armată la frontiera dinspre Macedonia. Prezența armatei în loc de a spăria pe insurgenți îi încurajază.

Grecii protestează în contra uneltirilor bulgare în Macedonia, pe carea o consideră de o țară grecescă. În Atena s'a format o reuniune numită „Falanga Macedonénă“, carea prin colecte publice voesce, să organizeze o legiune spre a întreveni cu armele în ajutorul fraților lor din Macedonia. Guvernul grecesc nu împedecă, ci spriginesce moralmente (căci materialmente nu are, cu ce) legiunea. Sârbii încă privesc cu ochi răi machinațiunile bulgăresci în Macedonia. Pe cum se vede, întregă peninsula balcanică e în ferebere.

Colecta pentru gimnaziul din Blaș.

Suma din nrul 29 d. 23080.78

Cluj	
Ciril Deac administrator protopesc în Șeuț a colectat dela:	
Ciril Deac adm. protop. fl.	10.—
Biserica gr. cat. din Șeuț	5.—
Simeon Tanco preot	1.—
George Todoran invet.	1.50
Petru Tanco	1.—
Biserica gr. cat. a Monorului	5.—
Vasiliu Onigaș	1.—
Isidor Titieni	1.—
Ieremie Tabiș	1.—
Dumitru Moldovan	1.—
Teodor Tanco	—50
Ilie Czira	—50
Perie Ilie	—10
Simeon Epure	—15
Gavril Drăgan Petrica	—10
Samuel Gräser	—30
Vinditsmann Ignat	—20
Artene Neagoș	—10
Mihailă Puntea	—50
Octavian Hârșan preot în Gledin	1.—
Biserica gr. catolică din Gledin	1.—
Toma Vasile	—20
Andrei Ciucea cantor	—20
Romul Ciucea invetător în Gledin	—20
Grigorie Mateiu curator primar	—20
Demetriu Oltean preot în Morăreni	1.—
Biserica gr. cat. din Morăreni	1.—
Gregoriu Boca preot în Rusumunți	1.—
Biserica gr. cat. din Rusumunți	1.—
Ioan Pop preot în Nușfalău	2.—
Mihail Bota cantor	2.—
Morariu George invet.	1.—
Dăora Aurelia Vasilichi	1.—

Biserica gr. cat. din Nuș-		
falău	2.—	
Ioan Nuțu	—50	
Biserica gr. cat. Sierling	1.—	
Școala gr. cat. din Sierling	1.—	
Nicoră Gorea	—20	
Roșca Grigorie	—20	
Bartas Vasilie	—40 fl.	48.05
Dumitru Dragoș din Băiuț	5.—	
Reuniunea de împrumut și		
păstrare din <i>Iva-mare</i>	10.—	
Societatea „Perșeiu” din		
Chizbaea	20.—	
Suma fl.		23163.83

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului XXV (M.-Ludoș) al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român se va ține în școala din M.-Ludoș la 4 Aug. st. n. 2 ore p. m. On. domni membri și toți spriginitorii acestui institut cultural sunt rugați a se prezenta și a participa la această adunare.

Obiectele: 1. Deschiderea adunării. 2. raport despre lucrările comitetului despărțământului. 3. Raportul cassariului. 4. Înscirerea de membri noi. 5. Discușiune asupra eventualelor propuneri în interesul Asociațiunii. 6. Alegerea a doi ablegați la adunarea generală proximă a Asociațiunii. 7. Defigerea locului pentru adunarea viitoare a despărțământului.

M.-Ludoș în 23 Iuliu 1895.

Nicolai Solomon
directorul despărțământului.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărțământului XIII (Abrud) al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” prin această se convoca pe ziua de 11 August st. n. a. c. 10 ore antemerid. în biserică greco-orientală din Sobotod-sat, cu următorii

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul subcomitetului: a) al secretariului, b) al cassariului.
3. Esmiterea unei comisii pentru încassarea taxelor și înscrierea de membri noi.
4. Cetirea disertațiilor, ce se vor însinua la presiidiu cu 24 ore înainte de ședință.
5. Întregirea comitetului.
6. Defigerea locului pentru ținerea proximei adunări generale.
7. Propuneri eventuale.
8. Esmiterea unei comisii pentru verificarea procesului verbal.

Roșia-montană, 16 Iuliu 1895.

Dr. Simeon Caian **Ioan Maior**
director. secretar.

Avis.

Despărțământul XVI Selagian Chioran al „Asociațiunii Transilvane pentru lit. rom. și cultura pop. român” își va ține adunarea sa generală în 11 August st. n. a. c. în Șimleul-Silvaniei, la care a participa cu onoare sunt invitați membrii fondatori, ordinar și ajutători al „Asociațiunii”, pe cum și toți aderentii culturii naționale române.

Șimleul Silvaniei la 16 Iuliu 1895.

Alimpiu Barboleviciu
vicar for. și direct. despărț. XVI.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr. cat. din A. Diaconatul părților Sătmărene apart. diecesei Oradea își va ține adunarea generală anuală la 8 Aug. st. n. a. c. la 9 ore din zi în comuna Vetés, la care P. S. D. membri ai reuniunii cu totă onorea sunt invitați. Membrii ord. ai reun. să notifice presiidiului cu 8 zile previe scusele pentru eventuala lor absentare; pe cum și doritorii de

a diserta cu ocaziunea adunării, elaboratele să le trimită la presiidiu tot la acel termin.

Competințele și restanțele sunt a se răspunde până la 1 August.

Programa: 1. Celebrarea cultului divin la 7 ore în zi. 2. Deschiderea ședinței. 3. Raportul comitetului. 4. Alegerea comisiunilor, și anume: a) comisiunea candidătoare, b) pentru constatarea cassei reuniunii, c) pentru conscrierea membrilor noi și încassarea taxelor, pe cum d) pentru censurarea disertațiilor înainte la presiidiu. 5. Raportul comisiunilor. 6. Alegerea biroului, a comitetului și a presiidenților cercurilor filiale. 7. Cetirea disertațiilor aprobate prin comisiunea respectivă. 8. Propuneri practice. 9. Defigerea locului și a timpului adunării generale proxime. 10. Propuneri diverse referitoare la înaintarea scopului reuniunii.

Dat în Carei la 20 Iuliu 1895.

Gavrilă Lazar **Georgiu Murășan**
prot. distr. Carei, președ. notariu.

Noutăți.

Din Archidieceasă. Multonoratul *Simeon Augur*, paroch gr. cat. în Ocnița și notariul tractului protopopesc al Fărăgăului, este numit administrator protopopesc interimal al aceuia-și tract.

Concurs la stațiunii docentale s'a scris cu terminul 15 Aug. n.: I. Protop. Catinel: 1. *Ormenișul de câmpie* cu emolumentele: 195 fl., 150 măsurii à 14 l. cucuruz, cuartir și grădină 1/2 jug. 2. *Tușin* (cant. doc.) cu emol.: 185 fl., cuartir, 2 grădini, stolă 25 fl., loc cant. 9 jug. 1200°. II. Protop. Coșocnei: 1. *Tothaza-Bothaza* (ambul.) cu emol.: 280 fl. și cuartir. 2. *S. Iacobul de câmpie* (cant. doc.) cu emol.: 10 fl., stola 25 fl., 271 metrete cucuruz à 20 l., loc un cemețeriu și 9 jug., cuartir și grădină de 1/2. 3. *Corpade* (cant. doc.) cu emol.: 70 fl., stola 31 fl. 60 cr., 97 metrete mari de cucuruz, 30 de zile de lucru, loc 5 jug., cuartir cu grădină de 400°. 4. *Ghirișul rom. și Vaidă-Câmăraș* (cant. doc.) cu emol.: 187 fl., stola 50 fl., loc cu venit de 63 fl., cuartir cu grădină de 400°. 5. *Jucul sup.* (cant. doc.) cu emol.: 70 fl., stolă și lectical 30 fl., 35 metrete mari de naturali, o grădină și 5 jug., cuartir cu grădină de 700°. III. Protop. Mediașului: *Velț* (cant. doc.) cu emol.: 300 fl., 2 sorti de lemne, cuartir și grădină. IV. Protop. Morlacei: *Poieni* (cant. doc.) cu emol.: 227 fl. 70 cr., stolă 21 fl. 30 cr., 28 metrete mari de bucate, un fnaț și un arătoriu cu venit de 14 fl., 17 zile de lucru. V. Protop. Sebeșului: 1. *Cut* (doc. prim.) cu emol.: 300 fl. și cuartir cu grădină. 2. *Cut* (doc. sec.) cu emol. 200 fl. 3. *Hepria rom.* cu emol.: 300 fl. și cuartir cu grădină. VI. Protop. Reghinului: 1. *Adrian* (cant. doc.) cu emol.: 230 fl., stolă 50 fl., 25 metrete cucuruz, cuartir cu grădină. 2. *Curticap-Toldal* (ambul. cant. doc.) cu emol.: 200 fl., stolă 40 fl., 8 hl. cucuruz, un agru și cuartir cu grădină. 3. *Gurgiu* (cant. doc.) cu emol.: 222 fl., stolă 23 fl., 45 măsurii cucuruz, dreptul de lemnărit 10 fl., cuartir cu grădină. 4. *Habic* (cant. doc.) cu emol.: 199 fl. 18 cr., stolă 24 fl., 42 metrete cucuruz, 42 zile de lucru, competița de lemne 8 fl. 40 cr., două cemețerii și o grădină, cuartir cu grădină. 5. *Orșova* (cant. doc.) cu emol.: 200 fl., stolă 40 fl., 60 fl. din porț. can. cant., cuartir cu grădină. 6. *Petelea* (cant. doc.) cu emol.: 300 fl., cuartir cu grădină. 7. *Telec* (cant. doc.) cu emol.: 80 fl., stolă 20 fl., folosința de loc 141 fl., zile de lucru 11 fl., lectical 38 fl., competița de lemne 10 fl., cuartir cu grădină.

Înmormintarea generalului Doda s'a sevărit în 19 a. c. cu o pompă demnă de marele defunct, participând un public de mai multe mii de omeni și număroase deputațiunii nu numai din patria noastră, ci și din România. Oficiul funebral l-a celebrat episcopul Popea cu mare asistență. Intimiți defunctului adună datele de lipsă pentru biografia lui. Se spune, că marele general a lăsat un me-

moriu de natură politică, care după dorința lui ar fi să se publice în Germania. „Dreptatea” aduce scirea, că surorile decedatului au hotărât a concede revederea, sortarea și parțiala edare a scrierilor lui unui comitet, care sub presiidiul Esc. Sale FML. Teodor cav. de Seracin în curând își va începe activitatea.

Politica și armata. Este sciut, că membrilor activi ai armatei nu le este fertat a face politică, și acesta e bine. Cei ce numai ca rezerviști aparțin armatei, pot să-și deprindă în totă libertatea drepturile politice. Szemnecz Emil, redactorul responsabil al diarului „M. Allam” și locotenent de honveđi în rezervă, din incidentul sancționării căsătoriei civile a scris articolul „Consummatum est”, în care procurorul și curtea cu jurați au descoperit crima de lesa maiestate. Szemnecz a fost condamnat la 8 luni de carcer și la pierderea oficiului pe un an. Fiind el și ofițer a fost supus și la judecata tribunalului de onore a regimentului de honveđi din Alba regală, care fără a ține samă de atitudinea politică a dlui Szemnecz l-a absolvat. Urmarea a fost, că ministrul Fejérváry nu a voit, să aprôbe sentința aceluși tribunal, pe colonelul Hubert, care a dus presiidiul, l-a concediat, érá afacerea locotenelului în rezervă Szemnecz a supus-o spre delibereare tribunalului militar de onore al regimentului din Budapesta, care tribunal aflând pe Szemnecz vinovat l-a lipsit de rangul de ofițer. Sentința a două — fiind pe placul dlui ministru — a fost aprobată făcându-se cunoscut oficios, că Szemnecz Emil nu mai face parte din corpul ofițeresc. Diarele, cari nu stau în serviciul guvernului, cualifică de arbitrară procedura ministrului de honveđi susținând, că numai pentru aceea a insistat, să fie condamnat Szemnecz, pentru că acesta combate în fôea sa politica guvernului. Cu alte cuvinte rezerviști, cari nu fac politică după placul guvernului, au să simtă rigôrea regulamentului militar.

Cei 23 de inspectori de matricule denumiți. Partea cea mai mare a inspectorilor e recrutată din ampioiați comitatensi. În cercurile locuite de români sunt denumiți: În cercul XII cu sediul în Beregszász pentru comitatele: Ung, Bereg, Ugocea și Maramurș Dr. Ferenczy Elek; în cercul XIII cu sediul în Sătmár pentru comitatele Sătmár și Selagiü Magos Károly; în cercul XIV cu sediul în Dej pentru com. Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobâca și Cluș protopretorele Platt F.; în cercul XV cu sediul în M.-Oșorheiü pentru com. Murăș-Turda, Tîrnava mică și Odorheiü protopretorele Kathonay D.; în cercul XXI cu sediul în Brașov pentru com. Brașov, Trei-Scaune, Tîrnava mare și Făgăraș protopretorele din Arad Ottlik G.; în cercul XVII cu sediul în Aiud pentru com. Sibiu, Alba inferiôră și Turda-Arieș protopretorele din Ernot Felszeghy S.; în cercul XVIII cu sediul în Deva pentru com. Hunedôra și Arad protopretorele Barcsay B.; în cercul XIX cu sediul în Timișôra pentru com. Caraș-Severin și Timișôra deputatul dietal săsesc Filtsch J.; în cercul XX cu sediul în Becicherecul mare pentru com. Torontal asesorul orfanal Vertán P.; în cercul XXII cu sediul în Oradea mare pentru com. Bihor protopretorele Szunyog L. Român e denumit numai viconotarul comitatens din Cluș Vas. Dumbravă la Nyiregyháza (cercul al XI-lea).

Conferința interparlamentară de pace este convocată pe 13 August în Bruxelles. Dl Urechă a invitat pe ablegații străini, să nu consimtă la ținerea conferinței din 1896 în Budapesta. Deputații magiari se pregătesc a participa la conferință în număr mare, pentru ca să paralizeze acțiunea Românilor, vom vedé, ce le va succede.

Facultatea teologică a „vechilor” catolici din Bern implinesce ast an anul al douădecilea al esistenței sale între môrte și viață. Cu greu se va hotărî ea a iubila, căci întrégă facultatea se compune din patru profesori și cinci studenți.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardelu.

G.

Modulă alegerii mitropolitului.

(Continuare.)

Câteva lineamente pentru un eventual regulament al constituirii mitropolitului cu concursul clerului și al poporului. Modul de față al alegerii mitropolitului nostru combinat cu dispozițiile Pravilei și cu praxa antică bisericăscă ne pôte subministra lineamentele pentru un regulament, după care ar fi a se purcede la constituirea mitropolitului cu împreună lucrarea clerului și a poporului.

În ună atare casă patru voră avé să fie factorii la constituirea mitropolitului, și adecă:

1. Clerul și poporul din întrégă provincia mitropolitană.
2. Episcopii sufragani: de Orade, Lugos și Gherla.
3. Maiestatea Sa Impăratul și regele Apostolic.
4. Santitatea Sa Pontificele Romei.

Cum va avé înse să se întimple conlucrarea acestor patru factori?

Modalitatea de până acum va rămâne în esență și mai departe cu acelă adaus, că în ea se va intercala și conlucrarea factorilor noi.

Până acum clerul ardelonă candida trei persoane, dintre cari Maiestatea Sa denumiea pe una, pre carea apoi Sfinția Sa Pontificele Romei o întăria.

Candidarea de trei persoane va avé deci să rămână și mai departe, căci are deja la noi un trecut, și afară de aceea este o instituțiune curată orientală.

Dreptul de a candida înse se va estinde și la clerul din părțile ungurene și la poporul din provincia mitropolitană întrégă, așa că clerul și poporul din toate patru diecesele va candida pre cele trei persoane.

Determinarea mai de aproape și mai în detaliu, cum va avé să fie reprezentată clerul și poporul la congresul de candidare, se va face în regulamentul respectiv după cumpănirea tuturor împrejurărilor. O scădere mare la totă casulă va trebui să fie implută. Și adecă candidarea celor trei persoane va trebui să se întimple după o atare modalitate, încâtă cu totă dreptul să se pôtă dice, că candidații suntă în adevăr doriții majorității clerului și poporului alegătorii. Asta nici nu e cu puțință, dacă votarea se va întimpla ca până acum, adecă votândă fiesce care numai odată și numai pentru o singură persoană, ci va trebui să se voteze de trei ori, adecă pentru fie-care candidată odată, sau să se voteze numai odată, înse fiesce care alegătorii să voteze pentru trei persoane.

Din numărul de trei ală candidaților sinodul archieresc al episcopilor nostri sufragani, a căroră conlucrare o poftesce Pravila, va avé să alégă cu majoritate pre unul, pre care apoi îl va propune Maiestății Sale spre denumire. Denumitulă apoi va avé să fie confirmat de Sfinția Sa Papa dela Roma.

Dacă în cadrul lineamentelor acestora s'ar regula constituirea mitropolitului nostru, amă puté dice, că dreptul electoral de astădi l'amă desvoltat în conformitate și cu principiile ecuității și dreptății, și cu dispozițiile Pravilei și chiar și cu principiile praxeii antice bisericăscă.

Bărbați conduși de idei radicale și în lucrurile bisericăscă ară dori pôte, ca din lineamentele espuse să lipsescă candidarea alor trei persoane, și să fie înlocuită cu alegerea unei singure persoane.

Chiară după mórtea Mitropolitului Vancea, cândă cestiunea dreptului de alegere fu ventilată prin unele foi, s'aun aflată bărbați, cari în totă dreptul nostru de alegere nu vedeau scădere mai mare decâtă candidarea de trei persoane, și întâiu și mai întâiu cereau delăturarea ei și înlocuirea cu alegerea unei persoane singure.

Înse precum amă vădută deja, candidarea de trei persoane este o instituțiune curată răsăritenă și practisată în biserica din timpurile vechi. Și așa nu se pôte dice, că e o instituțiune străină în biserica noastră.

Chiară dimpotrivă alegerea unei singure persoane numai de către cleră este o instituțiune calvinescă, și pentru aceea străină de biserica răsăritului și de a noastră.

Pre lângă aceea regele Ungariei în urma privilegiilor apostolice din timpurile vechi avea dreptul de a denumi pre episcopi și mitropoliți la toate scaunele vacante. Prin unirea noastră cu s. biserica a Romei regele a căpătată dreptul acesta și asupra scaunului nostru mitropolitan cu atâtă mai virtos, că curândă după s. unire s'a îngrijit și de o dotațiune cuveninciosă pentru mitropolitul nostru.

Cu toate aceste înse curtea împăratăscă ca să câștige inimile Românilor, nu și-a estinsă dreptul denumirii asupra scaunului nostru mitropolitan în forma, în carea flă deprindea la scaunele episcopăscă și mitropolitane romano-catolice, ci a lăsată clerului și mai departe dreptul de a concurge la constituirea mitropolitului, și i-a restrinsă dreptul numai întru atâtă, încâtă a poftit, că de aci încolo să nu mai alégă o singură persoană, că în epoca calvină, ci să candideze trei persoane în conformitate cu praxa bisericii răsăritului, dintre cari apoi împăratul și regele apostolic să albă dreptul a denumi pre una după plac.

Prin dispoziția acésta a curtei fu asigurat și dreptul clerului și ală monarchului ca patron ală bisericii.

Dacă originea modalității, după carea se întimplă alegerea, n'ar fi calvină, atunci nu fără ore care mândrie amă puté să dicem, că privilegiul, ca și clerul să conlucre la constituirea mitropolitului, în întrégă biserica catolică din Ungaria singur archidiecea noastră flă are.

În urmă chiar și din motive tactice nu putem dice, că e mai puțină bună candidarea alor trei persoane decâtă alegerea unei singure persoane. Căci e mai ușor a câștiga majoritate pentru trei candidați decâtă pentru unul, de-orece fiindă trei locuri de implută, și nu numai unul, mai mulți dintre alegători pôtă vota pentru agreețul lor. Și așa nu ușor se pôte întimpla ca să se repețescă alegerea mai de multe ori, fără ca să se pôtă ajunge la majoritate, prin ce nu numai că spiritele se înverșunază, ci totă dreptul de alegere pôte fi periclitat, căci nepntându-se obține majoritate pentru nimeni, în urmă guvernul pôte ar păși la mijloc și ar denumi el însuși mitropolit.

Să nu uitămă înse, că și valorea alegerii și a candidării atiră în linia întâia dela libertatea votanților.

În epoca calvină clerul alegea o singură persoană. Alegerea era înse numai o formalitate goală, de-orece clerul trebuia să alégă pre acela, pre care flă doriea principele. Cu multă mai bine ar fi fostă deci și atunci, dacă clerul ar fi candidată trei persoane, dintre cari principele apoi să denumescă pre una, înse clerului să i fie lăsată libertate deplină de a vota pentru cine va voi.

În epoca sfinței uniri clerul a candidată trei persoane. Curtea împăratăscă înse nici odată nu a influințată candidarea, ci clerul a fostă totădeauna liber în votare.

La candidarea din 1782 comisariul regescă recomandă clerului candidarea lui Iacobă Aronă preposită la Oradea mare și alui Andrei Zetkei prepositul dela Muncaci. ¹⁾ Clerul înse a candidată numai pre celă de întâiu, și împăratul totă numai dintre cei trei doriți ală clerului a denumit episcop.

Putemă să dicem, că în cești doi seculi dela s. unire deși clerul nu a alesă numai o singură persoană pentru scaunul episcopăscă, ci a candidată totădeauna trei persoane, totăși s'a bucurat de libertate la votare, de carea nu s'a bucurat în epoca calvină, cândă nu candida trei persoane, ci alegeau numai una.

Totă lineamintele aceste ară fi și pentru un regulament cu privire la constituirea episcopilor sufragani cu singura excepțiune, că la constituirea episcopilor va avé să coopereze numai clerul și poporul din diecesa respectivă și nu din provincia mitropolitană întrégă.

(Va urma.)

* * *

¹⁾ Acte sinodale de I. M. Moldovană t. I. pag. 111, 127 și 188.

Despre duel.

Nu-i vorbă, suntem un popor rămas de lume și trebuie să alergăm, până ne iese sufletul, dacă vom să ajungem poporile Europei apusene. Un avantaj înse totuși avem în alergătura asta: pe când poporile apusene s'au frământat mult, până au putut să treacă de popor civilisate, pe atunci noi progresile le primim toate dumicate și avem numai să le înghițim și să le mistuim.

Dar apoi și înghițim și mistuim multe de toate și fără alegere. Numai de nu ne-am strica stomacul, căci atunci nu este Karlsbad pe lume, care să ni-l vindece.

Așa a aflat de o vreme încoco tineretul nostru, că Românii n'au simț de onoare. Cum așa? D'apoi etă așa:

Am auzit odată o anecdotă. Călătoria un Anglez printre Români. El umbla cu o căruță ușoară și aședată pe corde. În drum întâlni pe un Român, care își mâna boii înjugată la car. Sciut este, că Românul nu se ferese bucuros din drum de dragul domnilor. Așa a făcut și Românul nostru: înzădar i-a dat Anglesul să înțeleagă, că să se ferescă din drum. Se vede că Românul i-a mai și dat câte una, care nu se potrivea în bontonul englezesc. Se vede apoi, că Anglezul mai și înțelegea câte o vorbă românească și a dat de veste, că Românul l-a vătemat. Ce a fost deci mai firesc decât aceea, ca Anglezul să provoace pe Român la duel. L-au și pus pecatele, să-l facă pe Român, să înțeleagă, că efamindoi au să se bată. Numai atâta i-a mai trebuit. Românul îndată scote leuca dela car și — Anglezul cu vinătăriile în spate și pe brațe intru aducere aminte a declarat, că Românii n'au cultură, nici simț de onoare.

Nu știu, dacă povestea asta spune un lucru, care să se fie întâmplat, dar ori s'a întâmplat lucrul, ori nu, el este foarte caracteristic. Românii până ieri alaltăieri nu voiau să scie nimica despre duel. Ostași viteji au fost ei totdeauna. Deunăzi érá am cetit în „Vaterland“ din Viena următoarea scire de qi:

„*Serbare comemorativă.* Regimentul de infanterie Nr. 64, care e garnisonat în Saraievo, Dumineca trecută a ținut o serbare comemorativă înălțătoare de suflete. Sâmbătă în ziua aniversară a luptei dela Biskupitz (1866) s'a aranjat la locul de țintă în Pofalici pe sama ostășimii o dare la țintă cu premii. Comandantul de corp generalul de cavalerie br. de Appel, care s'a prezentat la locul de țintă, a lăudat de repetite ori rezultatele dării la țintă și a împărțit nimeritorilor celor mai buni număröse premii în bani. Duminecă dimineață la 7^{1/2} ore regimentul s'a pus în rând în curtea căsarmei Philippovics, și colonelul de Chizzola a rostit o cuvintare în limba românească, în care a arătat însemnătatea serbării comemorative și a îmbărbătat ostășimea la imitarea exemplului de vitejie strălucită, carea a dovedit-o regimentul în 1866. La 1 oră a fost în refectoriul ofițerilor un prânz festiv, la care între alții au luat parte ca oșpeți și mareșalii locotenenți cavaler de Gradt și Gustas. Toastul cel dintâiu l-a rostit mareșalul locotenent cav. de Gradt pentru Majestatea Sa împăratul, după care musica militară a intonat imnul poporal. Colonelul de Chizzola a depins într-o cuvintare avintată activitatea glorioasă a regimentului în războiul din 1866 și a tostat pentru comandantul de corp și mai apoi pentru generalii și oșpeții de față. De séră

a aranjat regimentul în lagărul de apărare o sərbătore de lagăr, carea a înveselit nu numai pe ostași, ci și pe numeroșii privitori civili.“

Scirea acésta, neregistrată de nici o altă fée românească, am reprodus-o aci ca dovadă, că și cei de alt nóm încă recunosc vitejia Românilor. Și pe lângă totă vitejia la Români nu s'a înculbat réul duelului. Meritul de a-l înculba între Români va să și-l câștige generația română mai nouă. Încă arare ori, dar totuși se ivesc între Români așa numite „afaceri de onore“.

Apariția asta nouă în societatea românească imi spune, că a scrie despre duel este deja și la noi un lucru de actualitate.

Förte adese ori putem să cetim mai ales în foi străine despre sinucideri. Une oria cetim, că ore cine a făcut numai încercarea de a se sinucide. A succes adecă vre unul om inimos, să sară în urma celui disgustat de viață, care a cercat mörtea în valuri, și să-l răpescă din brațele morții. Nu este fée, fire-ar de ori ce colorit politic și social, carea în casuri de acestea să nu laude bărbăția și nobila faptă a mântuitorului de viață. Mai mult, nu este om pe lume, care să credă, că nu ar lucra împotriva datorinței și consciinței sale, dacă ar vedé, că ore cine s'a spîndurat, și nu ar tăia funia în două, de cumva ar mai fi sperare, că prin acésta s'ar mântui viața celui nefericit.

Dar de ce e zădărnicea unei sinucideri o faptă, pe carea toți o privesc de onorifică și conformă datorinței? Numai pentru că printr'insa se împedecă un om dela sevărsirea unei mari nedreptăți. De cumva el ar fi îndreptățit, să-și ia însuși viața după placul său, atunci nimenia nu ar avé dreptul de a-l împedecă, dacă el sătul de viața pămîntescă ar voi, să-și ea rămas bun de ea. Dimpotrivă am face nedreptate mare aceluia, pe care l-am împedecă întru a se sinucide, și cel ce l-ar împedecă, nu s'ar face vrednic de laudă, ci de dojană și de pedepsă. Înse nimeni nu va cuteza, să dică, că un atare om ar merita dojană și pedepsă; împotriva acesteia s'ar revolta mintea sănătoasă. Așa de adânc e scrisă în inimă firea laudabilă a împedecării unui om dela sinucidere, cât nici materialistul cel mai necredincios nu ar cuteza, să susțină contrariul.

(Va urma.)

Mărgeaua Gialmarei.

Novelă de Laicus.

(Continuare.)

Cam tot așa sta lucrul și cu patrula de chasseurii. Vecinicul raport „nimic nou“ făcu, ca totă afacerea acésta să nu pară decât o simplă manevră militară. La acésta contribuira și afidările pacnice ale coloniștilor dela frontieră, cari nu mai aveau acum nici o témă.

Așa veni odată o patrulă de soldați, aruncă o privire spre lagărul Beduinilor, care era tot așa, ca mai înainte, apoi se întorse la unii și alții din coloniști spre a pausa puțin și apoi spre a se întorce la fort. Dacă céta acésta ar fi privit înse cu mai multă atențiune spre lagărul Beduinilor, ar fi observat, că acolo se întâmplă ceva momentos. Așa ar fi vedut doi călăreți, cari plecară din lagăr spre ei. Dar ei nu-și spărgeau capul cu de acestea. Francezii voira numai, să se arete Beduinilor, că sunt aci, și apoi își urmară calea mai departe.

Cei doi călăreți venira chiar până la locul acela, unde a fost mai înainte patrula, și de acolo o urmăriră pe urmele copitelor. Beduinii erau bine intrarmați. Ei nu se înțelegeau decât prin semne și-i urmăriau pe Francezii în tăcere ca nisce umbre.

Urmele îi conduseră până la o măieriste, unde aflarea legați caii soldaților. Ei își căutară un loc ascuns, unde stăteau în cea mai mare liniște. Chiar și caii pricepeau ca prin un instinct gândirile stăpânilor lor și nu-i tradară prin nici un sgomot. Nu se aușia nici o sforăitură, nici un tropot, caii și călăreții păreau nisce statue de marmură. Așa, cum stăteau ascunși după o movilă, puteau vedé bine tot, ce se întâmplă la colonie, de odată înse erau feriți de a fi veduți.

Totul nu ținu decât câteva clipite. După acésta chasseurii ieșira din colonie, săriră pe cai și plecară spre interiorul țării. Beduinii au fost așa de aprópe, cât putură auzi chiar și cuvintele de rămas bun.

După ce tropotiturile cailor răsunară din ce în ce mai departe, Beduinii se urcară pe cai și porniră spre pustie. La început mergeau în pași, după ce înse ajunseră așa de departe, cât nu se mai puteau auzi tropotiturile cailor, dădură frîu liber cailor și se îndreptară în galopul cel mai sêlbatic spre tabără.

Aci se schimbase totul. Focurile erau stinse, și toți erau gata de plecare la cel dintâiu semn. Aci stăteau îngenuchiate puținele cămile, cari aveau să porțe bagajul constătătoriu mai mult din corturi. Provișiunile de mâncare încă erau pachetate. După ce cei doi călăreți însciințară pe șeic, că Francezii s'au depărtat, se dădu semnalul de pornire, un lucru, care se isprăvi în câteva minute. Bagajul fu încărcat pe cămile, și Beduinii plecară în pustie sub conducerea unui despărțemint de patru bărbați, în fruntea cărora sta Hakimul. În scurt din tot lagărul Beduinilor nu mai rămase decât câteva gropi arđende și o cetă de vre-o patruzeci de lup-taci sêlbatici cu călării bune, ómeni, cari nu cunosceau altă lege decât cuvintul șeicului lor, nici alt loc decât pustia fără margini, loc sigur împotriva ori cărei urmăririi.

În fruntea acesteia cete doritoare de luptă și de pradă sta călare pe armăsariul său de totă frumșeța șeicul Omar intrarmat din cap până în picioare. El privi îndelung în urma cămilor sale, până ce ele dispărură în lumina lunii, apoi își îndreptă ómenii săi în mers lin spre ferma lui Jocerau.

După ce percurseră un spaț ore care, șeicul pronunță numele İussuf, la auzul căruia din mijlocul cetei apăru unul din cei doi călăreți, cari urmăriseră pe Francezii. Omar îi dădu încet o poruncă, și İussuf luând cu sine doispredece călăreți plecă chiar pe drumul acela, pe care merseră mai înainte chasseurii.

Înainte de ce ar fi ajuns în apropierea fermei lui Jocerau, Omar făcu un cerc și ajunse în vecinătatea coloniei, unde s'a dus İussuf. Aici se opriră și pogorindu-se de pe cai se apropiară încet de fermă.

Se scia, că Jocerau își ținea locuința sa în stare de apărare. De aceea pe cât de ușor era de a ajunge până la gardul încunjurat de acății fôrte deși, pe atâta era de greă a trece neobservat preste spațul gol, ce era între gard și între zidul, ce împrejură casa.

Șeicul ajunse neobservat cu unii din

ómenii săi până lângă gard și se opri acolo, apoi scoțând un cuțit în formă de pumnal începu a tăia fără sgomot ramurile de acasă, cari îi îngreunau trecerea. Lucrul lui a fost imitat și de însoțitorii lui. Lucrul acesta se îndeplini așa fără de sgomot, cât nimeni din măieriste nu simți nimica.

În colonie durmia toți, numai singur un servitor umbla prin curte în jurul zidului cu pușca pe umăr. Din când în când privia cu ochii îngreunați de somn spre pustie. Dar nu observa nimic. Domnia o tăcere deplină.

De odată în ore care depărtare de colonie se auzi o pușcătură. Servitoriul trăsări și-și apucă arma. Însemna ore ceva împușcătura acésta, ori dóră era pușcătura, ce vre un Beduin o îndreptase asupra unui șacal? Aci în pustie, unde fiesce care om este înrarmat, pușcăturile nu sunt ceva raritate. Dar se mai auzi încă o împușcătură și apoi alta, și încă o mulțime, și vîntul de noapte aducea lin bine cunoscutul sbierat, cu care Beduinii își începeau atacul. Sgomotul vinia din direcțiunea coloniei cutărui domn numit Norbert, cu care Jocerau trăia în prietinie.

„Săriți, săriți!” strigă servitoriul pus de pază. „Beduinii au atacat pe dl Norbert.”

În locuința lui Jocerau se aprinse deja lumina. El auzise pușcăturile, cari îi treziseră din somn, și sări repede din pat. Toți bărbații se îmbrăcară și luându-și sabiile și pușcile grăbiră în curte.

Într'acestea pușcăturile nu încetară, ci din contră deveniră tot mai dese. Apoi ceriul începu a se roși, și în clipitele următoare se vădu o flacăra înălțându-se. Era semnalul de pericol, prin care Norbert cerea ajutorul vecinilor și al garnisónei din fort.

În curtea lui Jocerau erau adunați deja toți servitorii. Aci se aflau și Blanca și Susana. Cea dintăi ținea deja în mână o făclie spre a da foc rășinei. De cătră locuința lui Norbert se vedeau mereu signale, semn, că era în mare primejdie. De odată se vădură rațe de foc înălțându-se spre ceri și într'o depărtare mai mare. Era semnul, că cei din fort au observat signalele și vin într'ajutor.

Jocerau mai privi odată prin curtea sa. Tóte erau liniștite. Apoi venind éráși între ai săi porunci, ca patru dintre servitorii să-l însoțesca spre a sări într'ajutorii dlui Norbert.

Servitorii se oferiră cu toții. El își alese repede patru și apoi poruncind celorlalți, să grijescă bine de casă, porni spre vecinul ajuns în primejdie.

Chiar și când n'ar fi poruncit la ai săi, să grijescă, cine ar mai fi durmit între astfel de împrejurări? Toți erau trezi, și Blanca nu se depărtă nici un paș dela signalul de foc. Atențiunea tuturor era concentrată spre casa cea în primejdie, și după cum pușcăturile erau mai dese ori mai rare, conchideau la mersul luptei. Locuitorii se apărău încă destul de bine, și dacă toți vecinii ar fi grăbit cu ajutorul lor ca și Jocerau, póte mai era ceva sperare, că chasseurii vor sosi la vreme spre a da micii cete de Beduin o bună lecțiune, carea n'ar fi uitat-o așa ușor.

Și pe când Jocerau grăbia în ajutorul celui primejdut, nici n'a băgat de samă, cum de-asupra zidului din fața căsii apăru un cap, pe care îl urmă un corp întunecat. De odată se iviră mai multe capete, apoi se ridicară din ce în ce acum un om întreg, apoi un al doilea, al treilea și așa mai dedarte. Un sgomot, ce se produse, făcu, ca Blanca să-și întorcă privirea spre zid. Ea îi vădu și începu a striga după ajutorii: „Fugiți în casă cu toții! Suntem atacați!”

(Va urma.)

Editor și redactor răspunător:

Dr. Victor Szmigelski.

342 szám.
1895.

(23) 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrét teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróság 1894. évi 2876. számú végzése következtében Dr. Mandl Vilmos ügyvéd által képviselt Neumann Testvérek javára Klein testvérek ellen 371 frt 74 kr. s jár. erejéig fogantositott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1077 frt — krra becsült: 35 paplan, 26 rend férfiruha, 18 pak veresfejtő, 42 kilo berliner, 40 drb karton paplan, 20 nagy férfi téli kabát, 40 drb pokrocz, és 20 kilo rizkásából álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbíróság 1507—1895 számú végzése folytán 371 frt 74 kr. tőkekövetelés, ennek 1894. évi Augustus hó 7 napjától járó 6 % kamatai és eddig összesen — frt — krrban bíróság

már megállapított költségek erejéig helyben alperes cég üzletében leendő eszközzésére 1895. évi Augustus hó 19-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Balázsfalván 1895. évi Julius hó 7. napján.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó

(21) 3—3

Escriere de concurs.

La de nou înființata școlă comunală gr. cat. din Iancuhida cu limba de propunere magiară-română în asemenea proporțiune, pentru postul de învățătorii se escrie concurs cu termenul de 1 August st n. 1895, pe lângă emolumentele următoare:

1. 400 fl., ce se primesc în rate lunare anticipative.
2. Cuartir liber în edificiul școlii și grădina.
3. 20 fl. competență lignară anuală.
4. 4 orgii de paie pentru încălzirea locuinței învățătoresci.
5. 5 fl. spese de cancelarie.

Pentru aceste învățătorii este obligat a instrua pe pruncii români gr. cat. în cântările bisericesti, Dumineca și în serbătorii a se presenta în biserica gr. cat. și a ține strană cu pruncii.

Afară de orele oficiose este îndatorat învățătorii a da mână de ajutorii cantorului, pentru care la înmormintării de ómenii mai va primi o remunerațiune de 1 fl., ér la înmormintării micii 50 cr.

Doritorii de a obține acest post sunt rugați a-și trimitte cererile lor provédute cu: I. Absolutorii preparandial. II. Testimoniul de cualificațiune. III. Carte de botez și IV. atestat despre purtarea morală și serviciul prestat până aci, cel mult până în 1 August. st. n. 1895 la subscrisul preot gr. cat. și director al școlii com. gr. cat. din *Jankahid*, cottul Torontal, p. u. *Nagy-Becskek*.

Petru Pop
preot gr. cat. și dir. școlii com.

Licitare minuendă

se va ține la Blaș în 8 August a. c. la 10 ore a. m. spre elocarea zidirii unor case capitulare în piațul Blașului. Prețul preliminar face 12.392 fl. 85 cr.

Condițiunile se pot vedé în Blaș la Capitul. (22) 2—2

Cu deosébită stimă cutezú a încunoscința pre Veneratulú Clerú greco-catolicú, că precum și până acum iaú asupra-mi gătirea de

Iconostase, amvóne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelorú, în ce privesce lucrulú de măsurii și de sculptorú, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icóne sánte, dimpreună cu aședarea acelorú obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesou ou plăoere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigatú recunóscere deosébită, și tóte mă îndreptătescú la sperarea, că Veneratulú Clerú mă va împártási ocasionalminte de prețuita-í încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să meritú renumele celú bunu, care mi-l'am câștigatu până acum.

Prin tarifulú de zone dispăréndú depártările, prin acésta capacitate de concurență mi-s'a mărítú.

Rugándú-mé pentru prețuite comande sum
Oradea-mare, 10 Ianuariú 1892

cu deosébită stimă
Carolú Müller,
auritorú și fabric. de recuis. bisericesti.

(7) 24—?